



ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE FEDIM 2019 TISOVEC

FEDIM je dobré miesto, čas aj pocit. Nielen pre vás mladých. Ktokoľvek sa tu môže spolu rozprávať, zabávať, žiť a tvoriť.

Je to miesto, kde vy – mladí tvorcovia môžete na plné hrdlo šepkať, hlásať aj kričať. A je obdivuhodné, že každoročne sem prichádzajú tvorcovia, ktorí túžia svetu niečo povedať.

Tento rok sa viacero súborov chcelo vyrozprávať z problémov, ktoré prináša sexualita a túžba po nej, hovorili ste nám aj o strachoch a ich absencii, o hľadaní vzťahu k Bohu a k smrti. Rozprávali ste o živote v rodinnom kruhu, o tajomstvách, ktoré sa z rodín nevyvíjajú, ale aj o tom akí krutí a necitliví vieme byť bez ohľadu na to či rodinu máme alebo nie. Priniesli ste aj bohužiaľ stále aktuálnu tému emancipácie žien a nakoniec, niektorí z vás chceli tvorením hlavne zabaviť – nás aj seba.

Ďakujem a osobne si každého z vás nesmierne vážim. Ako takzvaní amatérski divadelníci by ste totiž netvorili, ak by ste tvoriť naozaj nechceli. A preto sa cítim poctený tým, že ste aj tento rok obetovali svoj čas, priestor a svoje pocity, aby sme my všetci (a teda aj ja) mohli z každého predstavenia odchádzať zo zážitkom, o ktorom budeme teraz my rozprávať ďalej. Pretože rozprávať sa treba. Šírme FEDIM do sveta.

Ak by sa nejakým nedopatrením stalo, že v auguste sa neuvidíme na Scénickej Žatva, nenechajte si tým pokaziť rok, už len o 12 mesiacov je tu znova FEDIM.

Dovidenia!

MATEJ MOŠKO
PRESEDA POROTY FEDIM 2019

DANSE MACABRE

Matej Trnovec a kol. – Matej Trnovec – Populus – Žilina

SMRTEĽNÁ DÁVKA SMRTEĽNOSTI

Dance macabre – v smrti sme si všetci rovní, smrť nás všetkých čaká, všetci sa jej dožijeme. Ak máme použiť známu frázu, smrť je (rovnako ako láska) večná téma – zároveň je však jej vnímanie v západnej kultúre ambivalentné, neradi si pripúšťame vlastnú smrteľnosť, odmietame smrť brať ako prirodzenú súčasť života. Divadlo Populus nám názvom svojej inscenácie naznačuje aj túto tému. Napokon sa v ich kuse však objavuje tém, úvah a prostriedkov toľko, že nás namiesto hlbšieho ponoru v nich načisto utopia.

Tak ako postavy na javisku sme pobozkaní tehotnou smrťou, ktorá na záver porodí kôpku zeminy – z každého kúta javiska na nás dýcha mŕtvolná atmosféra, ak tvorcovia hovoria o smrti ako o droge, proti vlastnej vôli sme ňou nadopovaní a predávkovaní. V jednotlivých výstupoch, extrémnych a hranič-

ných výpovediach o fyzickej i duševnej smrti, vnútornej vyprázdnenosti, poeticko-filozofických variáciách témy smrti sa dostávame do mŕtveho bodu tápania a nedivadelnosti. Ťažko hľadať záchytné body uvažovania tvorcov v kope asociácií, referencií, sentencií, klišé, floskúl, nihilizmu, utrpenia.

Ak americký kritik George Steiner v šesťdesiatych rokoch minulého storočia konštatoval smrť tragédie, v predstavení žilinského súboru môžeme okrem množstva scénických

smrtí konštatovať i smrť dramaturgie. To, čo ako jediné prežilo, je svet, ktorý už nie je ani len čierno-biely, ale je iba čierno-čierny... Navyše herci pod vedením režiséra Mateja Trnovca umŕtvujú divácke vnímanie aj pomalým tempom, preto sme napokon radi, že sme predstavenie v zdraví prežili.

PS: Dobrá správa na záver – v roku 2017 vo Zvolene otvorili prvý slovenský ekologický prírodný cintorín...

MARTINA MAŠLÁROVÁ

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Sedím v temnom kumbále tisoveckého kultúráku. Po mojej pravej strane sedí smrť a po ľavej mŕtvy muž. Konkrétne Michaela Cingelová a Vladimír Horník zo žilinského Divadla Populus. Na javisku sa totižto pred malou chvíľou odohral Danse Macabre, teda Tanec smrti.

Pýtam sa ich: „Čo vlastne znamená Populus?“ Odpovedá mi Vlado: „Populus je po latinsky topol. Tento názov sme si zvolili pretože každý z nás je iný. Sme také samostatne stojace topole. Niekde pod zemou ale máme poprepletané korene a preto dokážeme spoločne tvoriť.“

Pýtam sa ho ďalej: „A ako vám tá spoločná tvorba ide?“ Vlado má na perách a okolo očí ešte hlinu, ako keby naozaj pred chvíľou vyšiel z hrobu. Pretrie si ústa rukávom a vraví: „Sme nezávislé divadelné zoskupenie, ktoré nemá priestor, ale iba chuť. Takže sa snažíme po sobotách stretávať a väčšinou okupujeme priestory ZUŠky, kde nám pán Vladimír Mores ochotne otvára dvere.“

A Miška nám povie čo sa deje za tými dverami: „No, tak za dverami to býva veľmi



zaujímavé. (smiech) Väčšinou sa veľa rozprávame o tom čo budeme hrať a snažíme sa to čo najviac zosobniť, aby nám to bolo blízke. Nechceme robiť divadlo štýlom, že iba zahráme scenár. Jasne si definujeme, čo chceme ľuďom povedať a na základe toho skúšame a komunikujeme.“

Miška sedí v vieliach šatách a jej bledučku tvár tiež zdobí čmuha z hliny, ktorá jej lemuje lícnu kosť. Mám pocit, ako keby som po-

slednú otázku kládol samotnej smrti. „Prečo majú mladí ľudia potrebu riešiť túto ponurú tému?“, pýtam sa. Smrť sa na mňa usmeje a vraví: „V živote je to totiž dosť bežná téma. Aj všetky situácie, ktoré sa v našej inscenácii odohrávali, sú z každodenného života. Tému priniesol režisér Matej Trnovec. Aj samotný scenár napísal on, ale postupne sme si ho počas skúšania trochu prekopali.“

GABO NEŽIFČÁK

FUJ, BABA FEMINA!

Jozefa Pevčíková – Lucia Panáčková – UNIS UMB – Banská Bystrica

Ja tu varím, žehlím, perem, či sa na to...

Divadelný súbor UNIS UMB nám na FEDI-Me predstavil inscenáciu *Fuj, baba femina*. Príbeh hovorí o akejsi fabrike na ideálnu ženu, rozumej: ženu, ktorá sa stará o domácnosť, rodí deti, varí a rozumom sa spolieha na svojho muža. Avšak, ako to už býva, zrazu nastane pri programovaní jedného produktu komplikácia. Model ženy dostane ako posledný programovací príkaz: „Žena nech si rozum zanechá“ Od tohto momentu máme na sklade problémový model, ktorý má vlastný názor a vyčleňuje sa zo zabehnutého systému. Jeho stvoriteľka s výsledkom najskôr bojuje, ale neskôr sa nechá stiahnuť na druhú stranu, kde má žena vlastný názor a možnosť rozhodnúť sa. Príbeh sa sústreďuje na území Slovenska, napriek tomu, máme pocit že systém je nastavený celoplošne.

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Po predstavení lámem rýchlostné rekordy v behu na pódium. Je mi jasné, že o dámy a pána z Bystrickej univerzity bude veľký záujem. Obava bola opodstatnená, predbehol ma neznámy gratulant s nádhernými ružami. Moja snaha odchytiť si Simonu Slačkovú vyšla nazmar. Jej rozhodnutie delegovať rozhovor na režisérku Luciu Panáčkovú rešpektujem.

Rozhovor s ňou začínam otázkou o tom, ako sa celé dielo vyvíjalo. Lucia promptne reaguje: „Do poslednej chvíle sa všetko menilo. Pridávali sme tam rôzne veci, ktoré sme nakoniec dali preč, lebo sme si nimi neboli istí. Tie veci nás vyhadzovali, tak sme ich vyhodili a išli pre nás schodnejšou cestou.“

Lucia ma prekvapuje neobyčajnou schopnosťou povedať päťriadkové vety jedným dychom. Najkrajším stredoslovenským prízvukom pokračuje v opise hlavnej myšlienky: „Niektorí mylné predpokladajú, že hra je feministická, je to síce hra ktorá rozpráva o ideále ženy, ale to len preto, že máme v súbore veľa žien. Naším cieľom bolo poukázať na ideálneho človeka, aký by mal byť. Ide hlavne o pôvod zmeny v spoločnosti, ako sa tejto zmeny chytiť a čo odhodiť aby bola k lepšiemu“

Spýtal som sa ako je to teda s týmito po-

Model Tereza má snahu pozdvihnúť ženu a dať ju na rovnakú úroveň ako je muž. Robí tak prostredníctvom tvorivého písania. Neskôr pribúdajú ďalšie 2 modely so „zanechaným rozumom“. Venujú sa literárnej tvorbe pre ženy a taktiež pre deti. Po istom čase sa vedúci továrne všetko dozvie a má snahu tieto „chybné kusy“ zlikvidovať. Ženy sa však združia, vytvoria ďalšiu a porazia systém.“

Silnou výrazovou zložkou bol pohyb. Na čistej scéne herečky tancovali s jedinou reálnou rekvizitou, a to s veľkou červenou ceruzkou, ktorá symbolizovala písanie – tvorivosť.

Všetky ostatné rekvizity boli imaginárne, čo hercom sťažovalo situáciu.

V závere predstavenia sa dozvedáme, že tieto ženy sú slovenské spisovateľky, menovite: Terézia Vansová, Timrava, Ľudmila Podjavorínska a Hana Gregorová. Tieto naše revolucionárky ukončili model pasívnej krotkej ženy.

Oceňujem, že sa baby so ženskou prítazlivou energiou púšťajú do tém, ktoré v spoločnosti neustále rezonujú, avšak bolo by zaujímavé uvažovať o tejto téme aktuálnejšie.

LUCIA LASIČKOVÁ



zitívnymi zmenami v umeleckých študijných odboroch, na čo ma Lucia s najžiarivejším úsmevom úplne zrušila: „To sa budeš musieť opýtať ľudí z tých odborov. My sme zo všetkých ostatných fakúlt.“

Poznamenám, že je javisko vo výbornom stave, kontrastne s výbuchom granátu iných súborov. Lucia sa okamžite chytiť: „Počas celej hry

využívame iba jednu rekvizitu, je to veľká červená ceruzka. Problém je, že sa nám skoro vždy stratí.“ Obzerám sa, a fakt nie je nikde na pódium.

Enviromentálne dopady teda UNIS UMB drží na minime, za predpokladu že sa veľká červená ceruzka správne recykluje po každom predstavení.

VIKTOR ZOLTANOVIČ VEREŠ

PROTOKOL

o udelení cien a výsledkoch celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky amatérského divadla mladých

NÁZOV: FEDIM 2019

Termín: 31.mája. – 2. júna 2019

Miesto konania: Mestské kultúrne stredisko, Tisovec

Vyhlasovateľ, odborný garant a finančný partner: Národné osvetové centrum, Bratislava

Organizátor: Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobote

Spoluorganizátori: Mestské kultúrne stredisko v Tisovci, Mesto Tisovec, OZ TISART

Počet súťažiacich kolektívov: 11

Počet účinkujúcich: 105

Počet divákov: 1015

ODBORNÁ POROTA:

Predseda – Mgr. art. Matej Moško, PhD.

Členovia – Mgr. art. Martina Mašlárová, Mgr. art. Alena Lelková,

Ing. arch. Mgr. art. Michal Lošonský, ArtD., Mgr. art. Lucia Lasičková

Tajomníčka – Mgr. art. Lucia Lasičková

VÝSLEDKY SÚŤAŽE

HLAVNÁ CENA / ZLATÉ PÁSMO / PRIAMY POSTUP:

DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského, Nitra – ZA VEĽKÝM ZOŠITOM

ZLATÉ PÁSMO / NÁVRH NA POSTUP

LANO, Bratislava – SIBYLA

DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského, Nitra – ZA VEĽKÝM ZOŠITOM

TEATRO IN VITRO, Žilina – ŠUMIENKY

STRIEBORNÉ PÁSMO:

DEMOscéna, Trnava – PIESEŇ ŠPANIELSKÝCH MUŠIEK

DM ŠEŠŤ PÉ, Partizánske – ZA POKUS TO STOJÍ

MODRÉ DIVADLO, Vráble – PREMENA

BRONZOVÉ PÁSMO:

TRMA-VRMA, Poprad – RAZ-DVA-TRI-DVA-DVA-TRI

Divadlo ALTERNA, Rimavská Sobota – NEBOJ SA

DSM IDEa, Prievidza – TVOR

Divadlo POPULUS, Žilina – DANSE MACABRE

UNIS UMB, Banská Bystrica – FUJ, BABA, FEMINA!



Festival finančne podporili:

NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM



fond
na podporu
umenia

FESTIVALOVÝ DENNÍK Č. 4

Redakcia: Samo Trnka – šéfredaktor a grafik; Gabriel Žifčák – redaktor; Viktor Vereš – redaktor.

Foto: (ak nie je uvedené inak) Milan Slabej. Náklad: 100 ks.

Vydáva Národné osvetové centrum, Bratislava a Gemersko-malohontské osvetové stredisko, Rimavská Sobota.